

Beata Goworko-Składanek
Uniwersytet w Białymstoku

Sprawozdawczość sejmowa na łamach urzędowej prasy specjalistycznej (na przestrzeni wieków)

Sejm Reporting in the Official Specialist Press (over the centuries)

Słowa kluczowe: Sejm, sprawozdawczość sejmowa, prasa specjalistyczna, prasa urzędowa, prawo, opinia publiczna

Keywords: the Sejm, parliamentary reporting, the specialist press, the official press, law, public opinion

Abstract

Several hundred years ago information on the Sejm's activity was announced in print in a law books set. Nowadays, all the information about the law in force can be obtained primarily from the official press, mainly in the electronic version. In Poland, we can refer to both "Dziennik Ustaw" (The Journal of Laws) and "Monitor Polski" (The Polish Gazette), yet the publication of law itself does not provide sufficient knowledge about the activities of the Sejm. Therefore, the first press titles from the 18th century contained numerous comments on the activity of this lawmaking organ. Today, our knowledge of its activity can be derived primarily from the specialist press published by the Sejm itself by the Sejm Publishing House.

Wprowadzenie

Niegdyś, czyli kilkaset lat temu, informacje z działalności Sejmu w postaci konstytucji były ogłaszane drukiem w zbiorze praw stanowionych *Volumina Legum*, a jeszcze wcześniej uchwały Sejmu wpisywane były do Metryki Koronnej. Następnie prawo stanowione publikowane było w „Dziennikach Praw Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego”. Wspomnieć należy, że w związku z upadkiem Rzeczypospolitej na skutek kolejnego, trzeciego rozbioru w 1795 roku, w granicach zaborów działały Sejmy Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, Sejm Wielkiego Księstwa Poznańskiego oraz Sejm Krajowy w Galicji. Sejmy te nie były w pełni władzą prawodawczą. Dlatego też możemy mówić o ich nieznacznej roli. Miały niewielkie prerogatywy. W Księstwie Warszawskim

i Królestwie Polskim rola Sejmów ograniczała się do uchwalania nowych podatków i bardzo nielicznych projektów praw cywilnych i karnych, które ukazywały się w „Dziennikach Praw Księstwa Warszawskiego” (1807-1815), a następnie Królestwa Polskiego (1815-1871)¹.

W 1918 roku prawo ogłaszane było w gazecie rządowej, tj. „Dzienniku Praw Królestwa Polskiego”, a następnie „Dzienniku Praw Państwa Polskiego”. Od czasu odzyskania niepodległości w II Rzeczypospolitej prawo było ogłaszane w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”, poza okresem powojennym do 1989 roku, od kiedy to w nazwie pojawiła się Polska Rzeczpospolita Ludowa. Od 1989 roku akty normatywne są publikowane w „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”.

Cofając się do XVIII wieku, należy zaznaczyć, że sama informacja o przyjętym prawie stała się w pewnym momencie niewystarczająca dla ówczesnej opinii publicznej. Dlatego ważnym wydarzeniem dla polskiej prasy politycznej było powołanie do życia w 1788 roku przez hrabiego Jana Potockiego Drukarni Wolnej, w której wydawano „Journal Hebdomadaire de la Diète”, na łamach którego upowszechniana była wiedza o działalności Sejmu Wielkiego. W tym samym okresie o tym, co się działo w Sejmie, donosiła także „Gazeta Narodowa y Obca”. Ważnym pismem była również „Gazeta Warszawska”, jedna z pierwszych gazet tamtych lat, na łamach której też pojawiały się informacje w mniejszym czy większym zakresie odnoszące się do działalności sejmowej, w zależności od okresu, w jakim była ona wydawana.

Współcześnie przykładem realizacji prawa do sprawozdawczości jest prasa sejmowa. W ramach Wydawnictwa Sejmowego pojawiają się takie tytuły jak „Kronika Sejmowa”, będąca swoistym źródłem bieżących informacji o Sejmie, i „Przegląd Sejmowy”, wydawane obecnie w formie elektronicznej.

Trudno byłoby się odnieść do wszystkich tytułów prasowych, jakie na przestrzeni wieków w węższym lub też szerszym zakresie prezentowały działalność sejmową. Dlatego też na łamach niniejszego artykułu obok urzędowych druków, w których ujmowane było prawo stanowione, zostały przedstawione wybrane tytuły, na łamach których sprawozdawczość sejmowa, w ocenie autora, była realizowana w najszerszym zakresie w danym czasie, o czym już zasygnalizowano powyżej. Z pominięciem jednak okresu od 1939 do 1989 roku.

¹ J. Skowronek, *Skład społeczny i polityczny sejmów Księstwa Warszawskiego i Królestwa Kongresowego*, „Przegląd Historyczny” 1961, t. 52, nr 3, s. 467.

Drukarstwo sejmowe

W dawnej Polsce uchwały Sejmu były wpisywane do Metryki Koronnej, czyli ksiąg, które były najwcześniejszą, podstawową, a przez kilkadziesiąt lat jedyną serią ksiąg kancelarii królewskiej². Od XVI wieku konstytucje sejmowe wieczyste i czasowe były ogłaszane drukiem³ po zakończeniu każdego sejmiku. Pierwszy kompleksowy zbiór polskich praw stanowiących *Volumina Legum*, zawierający zapis wszystkich przywilejów królewskich i konstytucji sejmowych od roku 1347 do 1793, powstał z inicjatywy biskupa kijowskiego Józefa Andrzeja Załuskiego. Zebrania tych praw podjął się pijar Stanisław Konarski. W okresie 1732-1739 ukazało się sześć pierwszych tomów obejmujących prawa od XIV wieku do 1736 roku. Kolejne dwa wydali pijarzy w 1782 roku⁴. Działalność

² I. Sułkowska-Kurasiowa, M. Woźniakowa, *Księgi wpisów i dekretów polskiej kancelarii królewskiej z lat 1447-1795*, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2IYYimJ>> [Dostęp: 02.07.2017].

³ PWN, *Konstytucje sejmowe*, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2AqBqXW>> [Dostęp: 02.07.2017].

⁴ *Volumina Legum* dostępne na stronach: Volumen Primum: Ab Anno 1347. Ad Annum 1547, *Acta Reipublicae Continens*, t. 1, Collegium Scholarum Piarum, 1732, Austriacka Biblioteka Narodowa [dalej: ABN], wersja cyfrowa, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2haqLAI>> [Dostęp: 5.01.2016]; Volumen Secundum: Ab Anno 1550. Ad Annum 1609. *Acta Reipublicae Continens*, t. 2, Drukarnia J. K. M. y Rzeczypospolitey, w Collegium Warszawskim Scholarum Piarum, 1733, ABN, wersja cyfrowa, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2j7Ovts>>, [Dostęp: 5.01.2016]; Volumen Tertium: Ab Anno 1609. Ad Annum 1640. *Acta Reipublicae Continens*, t. 3, Drukarnia J. K. M. y Rzeczypospolitey, w Collegium Warszawskim Scholarum Piarum, 1735, ABN, wersja cyfrowa, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2AoVNgV>>, [Dostęp: 5.01.2016]; Volumen Quartum: Ab Anno 1641. Ad Annum 1668. *Acta Reipublicae Continens*, t. 4, Drukarnia J. K. M. y Rzeczypospolitey, w Collegium Warszawskim Scholarum Piarum, 1737, ABN, wersja cyfrowa, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2zqcRVy>>, [Dostęp: 5.01.2016]; Volumen Quintum: Ab Anno 1669. Ad Annum 1697. *Acta Reipublicae Continens*, t. 5, Drukarnia J. K. M. y Rzeczypospolitey, w Collegium Warszawskim Scholarum Piarum, 1738, ABN, wersja cyfrowa, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2zouLIm>>, [Dostęp: 5.01.2016]; Volumen Sextum: Ab Anno 1697. Ad Annum 1736. *Acta Reipublicae Continens*, t. 6, Drukarnia J. K. M. y Rzeczypospolitey, w Collegium Warszawskim Scholarum Piarum, 1739, ABN, wersja cyfrowa, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2halRUg>>, [Dostęp: 5.01.2016]; Volumen Septimum: Ab Anno 1764. Ad Anno 1768. *Acta Reipublicae Continens*, t. 7, Drukarnia J. K. M. y Rzeczypospolitey u Xieży Scholarum Piarum, 1782, ABN, wersja cyfrowa, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2m15a36>>, [Dostęp: 5.01.2016]; *Prawa, Konstytucye y Przywileie Królestwa Polskiego, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, y wsztkich Prowincyi należących: na Walnych Seymiech Koronnych od Seymu Wiślickiego Roku Pańskiego 1347 aż do ostatniego Seymu uchwalone*. Ab Anno 1775 Ad Annum 1780; Volumen octavum: Ab Anno 1775. Ad Annum 1780. *Acta Reipublicae continens*, t. 8, Drukarnia J. K. M. y Rzeczypospolitey, w Collegium Warszawskim Scholarum Piarum, 1782, Biblioteka Narodowa Republiki Czeskiej, wersja cyfrowa, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2zkFVhM>> [Dostęp: 27.10.2015].

prawodawcza po tym roku została opracowana w kolejnych dwu tomach. W dziesiątym tomie, wydanym w 1889 roku, zawarto dorobek polskich sejmów od 1782 do 1792 roku. Tom dziesiąty, który zawierał dorobek prawny ostatnich lat istnienia Rzeczypospolitej, został opublikowany dopiero w 1952 roku⁵. W okresie Księstwa Warszawskiego *Volumina Legum* zostały uznane za autentyczny zbiór prawa polskiego⁶. W 1980 roku podjęto prace nad nową publikacją ustawowego dorobku sejmów polskich, czyli nad edycją *Volumina Constitutionum*, której cztery tomy obejmujące konstytucje z lat 1493-1668 opublikowało już Wydawnictwo Sejmowe⁷.

Sprawozdawczość sejmowa końca XVIII wieku

Podczas obrad wielkopolskiego sejmiku w sierpniu 1788 roku hrabia Jan Potocki został wybrany na posła Sejmu Czteroletniego. *Jako pierwszy w Europie zrozumiał, że żaden demokratyczny rząd, czy też żaden rząd zmierzający do demokracji, nie może istnieć bez wsparcia silnej opinii publicznej, i że pierwszym żądaniem opinii publicznej jest informacja. Poświęcił się właśnie tej pracy, wygrywając swoje najsilniejsze atuty: inteligencję, nazwisko i majątek. Pierwszym etapem było założenie Drukarni Wolnej*⁸. Przy wsparciu Ignacego Potockiego 22 września 1788 roku w murach pałacu Józefa Potockiego przy ulicy Rymarskiej 744 założył drukarnię, w której powstało 266 pism, przede wszystkim politycznych. Większość z nich była wydawana anonimowo, często liczyły one po parę stron. Potocki adresował swoje druki do opinii narodowej mówiącej i czytającej po polsku. Tylko część pism opublikowano po francusku, w tym autorstwa samego hrabiego.

Jednak jego najważniejszym projektem była konceptualizacja życia politycznego w postaci „Journal Hebdomadaire de la Diète”, tygodnika sejmowego, którego pierwszy numer opuścił mury drukarni 9 listopada 1788 roku. Czasopismo ukazywało się nieprzerwanie do 6 czerwca 1792 roku. Redagowane było w języku francuskim, ponieważ Potockiemu zależało na opinii międzynarodowej, żeby wszyscy poznali Polaków i ich docenili. Pismo osiągnęło wielki sukces.

⁵ W. Kalwat, *Silva Rerum. Volumina Legum*, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2y-ecRvR>> [Dostęp: 08.07.2017].

⁶ *Volumina Legum*, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2zD4dUE>>, [Dostęp: 13.07.2017].

⁷ T. Bylicki, *Z dziejów drukarstwa sejmowego. Volumina Legum, czyli księga praw*, „Kronika Sejmowa” [dalej: KS] 30.09.2015, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2hiBuwI>> [Dostęp: 01.08.2017].

⁸ F. Rosset, D. Triaire, *Jan Potocki. Biografia*, Warszawa 2006, s. 144-147.

W latach 1788-1789 wznawiano dwukrotnie nakłady. Mimo że większość artykułów było autorstwa samego Potockiego, z czasem redagowaniem tygodnika zajął się Jean Charles Pinabel, po nim Józef Mostowski, a ostatecznie Henri Le Jay Massuère. *Dzięki tej cennej gazecie Potocki pozostawił świadectwo z pierwszej ręki o pracach Sejmu Wielkiego. Przyczynił się tym samym do upowszechnienia w Europie wiedzy o tej pokojowej rewolucji, ukoronowanej Konstytucją 3 maja 1791 roku*⁹.

W tym samym czasie z inicjatywy marszałka wielkiego litewskiego Ignacego Potockiego¹⁰ trzej działacze polityczni: Julian Ursyn Niemcewicz, Józef Weyssenhoff i Tadeusz Antoni Mostowski utworzyli gazetę o tematyce informacyjno-politycznej pod nazwą „Gazeta Narodowa y Obca”, która była redagowana także przez Stanisława Szymańskiego i Piotra Zawadzkiego¹¹. To w czasie opracowywania projektu konstytucji powstał pomysł jej założenia. Narodziny gazety łączą się nierozzerwalnie z najgorętszą chwilą przygotowywania nowej ustawy, a jej żywot z działalnością najaktywniejszych publicystów z okresu końcowej działalności Sejmu Wielkiego¹².

Gazeta ukazywała się od 1 stycznia 1791 do 4 sierpnia 1792 roku, dwa razy w tygodniu w maksymalnym nakładzie nawet dwóch tysięcy egzemplarzy. Na jej łamach pojawiały się głównie informacje dotyczące obrad sejmowych. Stanowiły one dziewięć dziesiątych materiału. Sprawozdania z sesji Sejmu Wielkiego były gęsto przetykane wyjątkami z najlepszych mów sądowych¹³. Propagowano także reformy polityczne i społeczne, broniono uchwał Konstytucji 3 maja¹⁴. Rzec by można, że gazeta *wielbiła* Konstytucję, zachwycała się pierwszymi sejmikami po powołaniu do życia nowej ustawy, podkreślała panujący na obradach szlachectkich, znanych z burd i przepukstwa, nowy, wzorowy porządek¹⁵.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Anna Goriaczko-Borkowska poddaje pod wątpliwość, czy za założeniem gazety stał wyłącznie Ignacy Potocki, czy też może Kołłątaj, a może Niemcewicz (A. Goriaczko-Borkowska, *Gazeta Narodowa i Obca, Studia Historycznoliterackie*, Wrocław 1953, s. 8).

¹¹ Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego, „Gazeta Narodowa y Obca”, Dostępna w World Wide Web: <<http://bit.ly/2hOFemR>> [Dostęp: 10.09.2017].

¹² A. Goriaczko-Borkowska, op. cit., s. 8.

¹³ Ibidem, s. 11.

¹⁴ *Dzieje prasy polskiej*, red. J. Łojek, J. Myśliński, W. Władyka, Warszawa 1988, s. 20-24.

¹⁵ A. Goriaczko-Borkowska, op. cit., s. 18.

Druzgocący cios gazetkom tamtych czasów zadała najpierw represyjna cenzura targowicka, a potem trzeci rozbiór Polski¹⁶. „Gazeta Narodowa y Obca” skończyła swój żywot wraz z upadkiem Konstytucji¹⁷.

„Gazeta Warszawska”

Wspomnieć należy także w tym miejscu, że rozkwit czasopiśmiennictwa w kraju przypadł na wiek XVIII i koncentrował się w Warszawie. Od 1729 roku wyłączny przywilej na wydawanie gazet posiadali pijarzy. W 1740 roku jezuiti uzyskali na wyłączność prawo redagowania dzienników. Od 1774 roku dwa razy w tygodniu wydawana była „Gazeta Warszawska”, wcześniej znana jako „Wiadomości Warszawskie”. Była ona dziennikiem politycznym, początkowo jedynym w kraju pismem informującym o wydarzeniach w Polsce i za granicą¹⁸.

W okresie funkcjonowania Sejmu Czteroletniego gazeta księdza Stefana Łuskińskiego dominowała w Warszawie. Mimo to *zgodnie z dziennikarską doktryną epoki, pisywała niewiele i z publikacji na jej łamach trudno było wywnioskować, jaki był rzeczywisty postęp prac sejmowych*. W związku z czym nietrudno było o konkurencję¹⁹. W latach 1791-1792 doszło do tzw. wojny gazeciarzy warszawskich, która była nie tylko skutkiem konkurencji wydawniczej i drukarskiej, ale także walki obozów politycznych. Ksiądz Łuskiński był oburzony uchwaleniem przez Sejm Czteroletni praw kardynalnych, a zwłaszcza przyznania gwarancji wolności wypowiedzi w artykule 11 ustawy, zgodnie z którym *szlachcie i innym obywatelom gwarantuje się prawo wolnego głosu na sejmikach, zjazdach publicznych, a także w pismach i drukach, pod odpowiedzialnością sądową*²⁰, które stworzyły warunki do rozwoju publicystyki i czasopiśmiennictwa oraz położyły kres uprzywilejowanej pozycji gazety. Rywalką „Gazety Warszawskiej” stała się „Gazeta Narodowa y Obca”, którą ksiądz Łuskiński nazywał gazetą kontrabandową. Pod koniec 1793 roku „Gazeta Warszawska” została zlikwidowana i podzieliła los innych gazetek wydawanych w tamtym czasie. Została reaktywowana w 1796 roku.

¹⁶ H. Widacka, *Gazetki pisane w XVIII w.*, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2iA-I9ik>> [Dostęp: 10.09.2017].

¹⁷ A. Goriaczko-Borkowska, op. cit., s. 9.

¹⁸ Ibidem, s. 10.

¹⁹ *Dzieje prasy polskiej...*, s. 20.

²⁰ Z. Radwański, *Prawa kardynalne w Polsce. Studia nad historią prawa polskiego*, Poznań 1952, s. 119.

W dobie funkcjonowania sejmów Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego „Gazeta Warszawska” przedstawiała sprawozdania z działalności i przebiegu wyborów do tychże sejmów. Podlegała ona także cenzurze.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego gazeta miała charakter ściśle polityczny, była organem Narodowej Demokracji, a na jej łamach przedrukowywane były m.in. wystąpienia parlamentarne przywódców endecji. Od 1935 do 1939 roku wydawana była pod tytułem „Warszawski Dziennik Narodowy”. Wspomnieć należy, że wcześniej, od 1925 roku, była wydawana pod tytułem „Gazeta Poranna Warszawska”²¹.

Dzienniki urzędowe

Tradycja wydawania dzienników urzędowych wywodzi się jeszcze z czasów przed odzyskaniem niepodległości. Już w latach 1807-1871 były publikowane „Dziennik Praw Księstwa Warszawskiego” i „Dziennik Praw Królestwa Polskiego”.

Pod okupacją niemiecką wydawano „Dziennik Praw” oraz „Monitor Polski”. Po odzyskaniu niepodległości w obu dziennikach ogłaszano akty prawne państwa polskiego, przy czym dodatkowo w „Monitorze Polskim” także inne informacje. „Dziennik Urzędowy” był wydawany na mocy dekretu Rady Regencyjnej z 3 stycznia 1918 roku o tymczasowej organizacji Władz Naczelnych w Królestwie Polskim²². W artykule 21 przewidziano, że pod zwierzchnictwem prezydenta ministrów wydawana będzie gazeta rządowa, a minister sprawiedliwości wydawać miał dziennik praw. Ustawy zatwierdzone przez Radę Regencyjną i jej dekrety miały obowiązywać z chwilą ogłoszenia ich w dzienniku praw, o ile w samym dekreście nie przewidziano innej daty. Reskrypty oraz postanowienia Rady Ministrów i prezydenta ministrów miały być ogłaszane w gazecie rządowej i obowiązywać od chwili ogłoszenia lub daty wskazanej w postanowieniu. Od numeru dwunastego wspomniana gazeta rządowa ukazywała się pod nazwą „Dziennik Praw Państwa Polskiego”.

Tytuł „Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” pochodzi z roku 1919 (w latach 1952-1989 zmieniono go na „Dziennik Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”)²³. Został on wprowadzony ustawą z dnia 31 lipca 1919 roku

²¹ U. Jakubowska, *Oblicze ideowo-polityczne „Gazety Warszawskiej” i „Warszawskiego Dziennika Narodowego” w latach 1918-1939*, Warszawa-Lódź 1984, s. 101, 103, 111.

²² Dz. U. 1918, nr 1, poz. 1.

²³ Rządowe Centrum Legislacji, *Historia Dzienników Urzędowych*, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2iCzsEg>> [Dostęp: 10.09.2017].

w sprawie wydawania „Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”²⁴. Zgodnie z treścią artykułu 1: *w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej miały być ogłaszane ustawy Sejmowe; ratyfikowane przez Sejm umowy międzynarodowe; powszechnie obowiązujące rozporządzenia Rządu, wydane na podstawie istniejących ustaw; oświadczenia rządowe, które w myśl obowiązujących przepisów w Dzienniku Ustaw umieszczane być winny.*

Obecnie te dwa publikatory urzędowe, tj. „Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” oraz „Monitor Polski”, wydawane są przez Rządowe Centrum Legislacji. Od 1 stycznia 2012 roku ukazują się wyłącznie w wersji elektronicznej.

Wydawnictwo Sejmowe

Wydawnictwo Sejmowe powstało w grudniu 1990 roku w celu edycji materiałów Sejmu i Kancelarii Sejmu oraz innych publikacji związanych z parlamentaryzmem i dziedzinami pokrewnymi. W jego skład wchodzi następujące jednostki: Wydział Redakcji i Popularyzacji z Działami Redakcji i Opracowania Typograficznego oraz Popularyzacji; Wydział Poligrafii z Sekcjami Druku i Introligatorni oraz Sekretariat. Do zadań Wydawnictwa Sejmowego należy: wydawanie materiałów służących bieżącej pracy Sejmu, posłów, biur poselskich i Kancelarii Sejmu (druki sejmowe, sprawozdanie stenograficzne, „Kronika Sejmowa” i inne); opracowywanie i wydawanie publikacji zleczanych przez jednostki statutowe Kancelarii Sejmu i organy Sejmu; inicjowanie, opracowywanie i wydawanie publikacji książkowych z zakresu parlamentaryzmu i dziedzin pokrewnych; upowszechnianie i popularyzacja wiedzy o funkcjonowaniu Sejmu i jego organów.

Wydawane przez Wydawnictwo Sejmowe tytuły są skierowane do parlamentarzystów, prawników, historyków, politologów, dziennikarzy i studentów kierunków humanistycznych na wyższych uczelniach. Część książek ma charakter popularyzatorski i jest adresowana do szerszych kręgów odbiorców zainteresowanych tematyką historyczno-parlamentarną i społeczno-prawną. Znaczną część działalności wydawnictwa stanowi jednak publikacja materiałów związanych bezpośrednio z funkcjonowaniem Sejmu i jego organów oraz szeroko pojętą tematyką parlamentarną. Wydawnictwo przywiązuje dużą wagę do zagadnień prawnoustrojowych, drukując w celu przybliżenia czytelnikowi polskiemu rozwoju i funkcjonowania parlamentaryzmu w Polsce i na świecie, które ukazują się w działach: Sejm dziś, Parlamentaryzm, Prawo i polityka, Kronika Sejmowa i Przegląd Sejmowy. Znaczenie mają też publikacje historyczne oraz materiały

²⁴ Dz. U. 1919, nr 66, poz. 400.

źródłowe będące świadectwem ponad 500-letniej historii polskiego parlamentaryzmu (dział Historia). Ukazało się wiele prac poświęconych polskim tradycjom sejmowym i sylwetkom wybitnych osobistości związanych z Sejmem. W dorobku wydawnictwa znajdują się również publikacje ciągłe, biuletyny, informatory, serie wydawnicze, np. *90. rocznica odzyskania niepodległości; ABC danych osobowych; Biblioteka Przeglądu Sejmowego; Demokracja współczesna; Konstytucje; MacroLex; Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce; Parlamenty; Systemy konstytucyjne państw świata; Wiedza o Sejmie* i wydawane na bieżąco albumy, foldery, kalendarze, akcydensy²⁵.

Początki „Kroniki Sejmowej”

Historia „Kroniki Sejmowej” („KS”) sięga początku lat 90. ubiegłego wieku. W roku 1990 w połowie X kadencji Sejmu kierownictwo Kancelarii Sejmu podjęło inicjatywę wydawania przez odrodzony Sejm własnego biuletynu informacyjnego skierowanego do wszystkich osób zainteresowanych działalnością Izby²⁶. Od tego momentu w ciągu niespełna trzydziestu lat pojawiło się prawie dziewięćset numerów „KS” dokumentujących prace i dorobek dziewięciu kadencji Sejmu (X, I-VIII) oraz jego organów. Ponieważ na łamach „KS” relacjonowany jest przebieg posiedzeń Sejmu, Kronika jest swoistym źródłem bieżących informacji o Sejmie. Była jednym z pierwszych tytułów prasowych, które zaczęto publikować w całości w wersji elektronicznej. W Internecie jest dostępna od początku 1996 roku²⁷, a od maja 2003 roku ukazuje się jako ilustrowany dwutygodnik rozpowszechniany nieodpłatnie²⁸.

Do stałych rubryk pojawiających się na łamach czasopisma zaliczyć należy: *Posiedzenie Sejmu z podrubrykami – Sejm uchwalił, Sejm podjął uchwałę, W pierwszym czytaniu, Rząd na bieżąco informuje Sejm; Z prac Komisji; Goście ze świata; Wydarzenia; Konferencje; Z prac klubów; Z kancelarii Sejmu*. W rubrykach *W Parlamencie Europejskim* oraz *W parlamentach Europy* publikowane są korespondencje dziennikarzy – współpracowników „KS” ze Strasburga, Brukseli oraz wybranych stolic Europy²⁹. Na końcu czasopisma znajduje się streszczenie

²⁵ Wydawnictwo Sejmowe, *O nas*, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2ycThJ1>>, [Dostęp: 01.09.2017].

²⁶ KS. Dodatek specjalny: *Kronika Sejmowa. 20 lat – 7 kadencji 707 numerów*, 15.12.1990 – 15.12.2010, s. IX, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2AnTFG9>> [Dostęp: 01.08.2017].

²⁷ Archiwum KS znajduje się na stronie internetowej: <<http://bit.ly/2AiYU90>>, [Dostęp: 01.09.2017].

²⁸ KS, Dostępna w World Wide Web: <<http://bit.ly/2AnTFG9>> [Dostęp: 01.08.2017].

²⁹ KS. Dodatek specjalny: *Kronika Sejmowa. 20 lat...*, s. IX.

prac z posiedzenia Sejmu w języku angielskim. Czasopismo jest bogato ilustrowane. Zamieszczane są w nim m.in. zdjęcia z obrad Sejmu, wystąpień posłów, spotkań z ważnymi gośćmi zagranicznymi, zdjęcia obrazujące ważniejsze wydarzenia z kraju i z zagranicy.

Informacje na łamach „Kroniki Sejmowej” przedstawione są w formie dziennikarskiego zapisu. Zawierają one relacje z wypowiedzi posłów, przedstawicieli rządu RP występujących przed Sejmem oraz relacje eurodeputowanych o działalności Parlamentu Europejskiego. Ilustrację przedstawionych relacji stanowią informacje zawarte na oficjalnych stronach internetowych organów państwowych, w wybranych materiałach prasowych zamieszczanych również na stronach internetowych oraz odwołania do aktów prawnych.

„Przegląd Sejmowy”

„Przegląd Sejmowy” został utworzony decyzją szefa Kancelarii Sejmu 22 grudnia 1992 roku. Od 1993 roku czasopismo ukazywało się jako kwartalnik, a od 1996 roku już jako dwumiesięcznik. Misją czasopisma jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju i upowszechniania wiedzy naukowej o parlamencie i parlamentarystyce oraz wspieranie i dokumentowanie prac Sejmu. Stanowi ono forum dyskusji publicznej i aktywności partii politycznych. Celem jest integracja wiedzy właściwej dla wielu dyscyplin zaliczanych do nauk prawnych, społecznych i humanistycznych. Czasopismo jest skierowane nie tylko do środowiska akademickiego, ale także do polityków, ekspertów i urzędników. Są w nim publikowane materiały naukowe, głównie z zakresu prawa konstytucyjnego, systemów politycznych i partii politycznych, myśli politycznej i debaty publicznej, wyborów oraz decydowania politycznego³⁰. Jest też miejscem, w którym może dochodzić do wymiany opinii i doświadczeń zarówno krajowych, jak i zagranicznych autorów.

Zakończenie

Prasa polityczna we współczesnych czasach odgrywa dużą rolę w informowaniu opinii publicznej o działalności władz, daje także możliwość głoszenia obywatelom swoich opinii i poglądów. Realizuje przysługujące jej prawo do sprawozdawczości, jak i komentowania aktualnych wydarzeń³¹. Wykonując

³⁰ „Przegląd Sejmowy”, Dostępny w World Wide Web: <<http://bit.ly/2zBlQnG>> [Dostęp: 23.10.2017].

³¹ I. Dobosz, *Prawo i etyka w zawodzie dziennikarza*, Warszawa 2008, s. 15.

swoje zadania, przyczynia się do umacniania pluralizmu będącego podstawą demokracji oraz dostarcza jak najszerszej wiedzy na temat funkcjonowania państwa i jego organów, przyczyniając się jednocześnie do budowania opinii publicznej³².

Co do zasady, opinia publiczna powinna być kształtowana w oparciu o jak najbardziej obiektywny i rzetelny przekaz. Taki przekaz zapewniają na pewno czasopisma, w których zawiera się opis działalności najważniejszych organów państwa bez zbędnego komentarza, pozostawiając tym samym dla czytelnika pole do własnych opinii. Nie bez znaczenia pozostaje jednak ta część prasy, która nie jest wolna od komentarza aktualnych wydarzeń sceny politycznej, otwierając tym samym drzwi do dyskusji zakrojonej na szeroką skalę.

Dlatego też sama publikacja prawa stanowionego, mimo że jest wyrazem działalności prawodawczej Sejmu, nie dostarcza takiej wiedzy o działalności tego organu państwowego, jak wypowiedzi i komentarze towarzyszące tworzeniu prawa. Obecnie tejsze potrzeby zadość czyni w dużej mierze Wydawnictwo Sejmowe, które zajmuje się wydawaniem wyspecjalizowanego tytułu w formie biuletynu informacyjnego o działalności Sejmu. Niegdyś taką rolę spełniały gazety, na łamach których przytaczane były wypowiedzi posłów z sali sejmowej oraz komentowane ich poczynania. Były one jedynym źródłem informacji, o tym, co się działo w Sejmie i przyczyniały się do zainteresowania opinii publicznej życiem politycznym.

³² *Prawo mediów*, red. J. Sieńczyło-Chlabicz, Warszawa 2013, s. 40.